

אחרייתם, ולמה? בגלל פי דור
תהפוכות המה בנים לא אמון
בם.

מיד קמו כל החברים ששמעו
את הדברים הללו, ונשקו אותו
על ראשו, ואמרו, אלו לא באנו
לעולם אלא לשמע את זה - דינו,
שודאי הקדוש ברוך הוא
ושכינתו לא משתנים זה מזה,
אבל לאחרים משתנה ומסתתר
בכמה לבושים, ובכמה פסויים,
ובכמה קלפות, ומשום זה אמר
שלמה, עליו השלום, אל גנת
אגוז ירדתי, שהוא היה יודע את
כל הקלפות, ומשום זה לא
השאיר אפלו מיני כשוף שלא
ידע, משום שידע (לדעת) את
הקלפות, והרועה הנאמן ישבר
את כל הקלפות, ומוציא משם
המת, שהוא יהו"ה, לארבעת
צדדי האגוז, (שהם תהו ובהו וחשך
ותהום), ומפרנס ממנו את אותה
חולה שהיא אדנ"י, שבקלפות
הללו שבאגוז, שהם תהו ובהו
וחשך ותהום, אמר אסתירה פני
מהם, ויש שנויים אחרים לטוב
לכל אחד כפי מעשיו. לפעמים
מתגלה להם בדמות אריה, זהו
שפתוב אריה שאג מי לא ירא,
לפעמים בדמות שור, זהו שפתוב
בכור שורו הדר לו וקרני ראם
קרניו, ולפעמים בדמות נשר, זהו
שפתוב כנשר יעיר קנו, ופעמים
בדמות אדם זקן, כמו שנדמה
לאלו, שאמרו זה אלי ואנוהו,
שהוא היה מתדמה להם בדמות
זקן, ונאמר בהם (ב) ויניקו דבש
מסלע ושמן מחלמיש צור, אבל
לאלו שתלויים ממנו ומשכינתו,
לא משתנה לעולם.

ואתן התמורות הן סוד היבום,
שנאמר בה ביבמה על הגאלה
ועל התמורה, לקיים כל דבר,
שלף איש נעלו ונתן לרעהו,

ואמאי בגין פי דור תהפוכות המה בנים לא
אמון בם.

מיד קמו פלהו חבריא דשמעו מלין אלין,
ונשקו ליה על רישיה, ואמרו אלו לא
אתינא לעלמא אלא למשמע דא דינו, דודאי
קודשא בריך הוא ושכינתיה לא אשתני דא
מן דא, אבל לגבי אתרנין אשתני ואסתתר,
בכמה לבושין, ובכמה פסויין, ובכמה קליפין,
ובגין דא אמר שלמה עליו השלום (שירויא) אל
גנת אגוז ירדתי, דאיהו הוה ידע בקליפין
פלהו, ובגין דא לא שביק אפילו מיני דכשוף
דלא ידע, בגין דינדע (ג"א למנדע) בקליפין. ורעינא
מהימנא איהו תבר פל קליפין, ונפיק מתמן
מוחא דאיהו יהו"ה לארבע סטרי דאגוזא,
(דאינון תהו ובהו וחשך ותהום), ומפרנס מגיה לההיא
חולה דאיהי אדנ"י, דבאלין קליפין די באגוז
דאינון תהו ובהו וחשך ותהום אמר (דברים לב
ב) אסתירה פני מהם, ואית שנויין אוחרנין
לטב לכל חד פנים עובדיה. (דף עב ע"א) זמנין
אתגליא לון בדמות אריה, הדא הוא
דכתיב (עמוס ג ח) אריה שאג מי לא ירא, זמנין
בדיוקנא דשור, הדא הוא דכתיב (דברים לג
י) בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו, וזמנין
בדיוקנא דנשר, הדא הוא דכתיב (שם לב
יא) כנשר יעיר קנו, וזמנין בדיוקנא דאדם
סבא, כמה דאתדמיא לאלין דאמרי זה אלי
ואנוהו (שמות טו ב). דאיהו הוה אתדמיין לון
בדמות סבא, ואתמר בהו (ג"א ביה) (דברים לב
יב) ויניקו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור,
אבל לאלין דתליין מגיה ומשכינתיה לא
אשתני לעולם.

ואינון תמורות אינון רזא דיבום, דאתמר בה
ביבמה (רות ד ז) על הגאלה ועל

באותה נעל שנתן לרעהו יש תמורה ושנוי רצון, ושם צריך שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה לקיים כל דבר, הנעל הוא הגוף.

ולכמה בחליצת נעל שנתן לרעהו יש תמורה ושנוי? אמר זקן אחד: רבי רבי, אל תאמר כך, אלא למה חליצה בנעל? אלא היא הקלפה להסתתר בה להנצל ממנו, ולא נודע אל המקטרגים שלו, ובחליצה של נעל חולץ לו י"ה, ומשום זה שלף איש נעלו ונתן לרעהו, נעל ו', גן נעל, שהוא בן י"ה, להפנס בין ו"ה, וזהו חלץ י"ה.

ובמשה נאמר של נעליך מעל רגליך, זה בהפך של אחרים, שלא צריך להראות לפני השכינה עם קלפה, וסוד הדבר - פי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק, ולאבות לא נראה אלא בנעלים, זהו שכתוב מה יפנו פעמיך בנעלים בת נדיב, אבל למשה בלי כסוי כלל, וסוד הדבר - וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שד"י ושמי יהו"ה לא נודעתי להם, ובמשה נאמר ואמרתי ל"י מה שמ"ו מ"ה אומר אליהם.

ועוד, למה צריך חליצה בנעל באשה? משום שמי שימות בלי בן, הוא קשור ברגלו ליבם, וסוד הדבר - הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב, וכדי שלא ימית אותו הנחש שהוא כרוך על עקבו, צריך לחלץ לגבי נעל של אשה, ונפטר ממנו אותו הנחש. והב"ל על אותה טפה, שהיא י', שפרחה מיצקב למקומו, ויצקב בגלל זה קנה ממנו את הבכורה, להחזיר י' למקומה, שהיא טפה בכורה, שבה חטא אדם ופרחה ממנו, ונשאר יחיד בלי עזר,

התמורה, לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו, בההוא נעל דנתן לרעהו אית תמורה, ושנוי רצון, ותמן צריך שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה לקיים כל דבר, נעל איהו גופא. ואמאי בחליצת נעל דנתן לרעהו אית תמורה ושנוי, אמר סבא חדא, רבי רבי, לא תימא הכי, אלא אמאי חליצה בנעל, אלא איהו קליפה לאתטמרא בה לאשתזבא מניה, ולא אשתמודע לגבי מקטרגין דיליה, ובחליצה דנעל חלץ ליה י"ה, ובגין דא שלף איש נעלו ונתן לרעהו, נעל ו', גן נעל, דאיהו בן י"ה, לאעלא בין ו"ה, ודא איהו חלץ י"ה.

ובמשה אתמר ביה (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך, דא בהפוכא דאחרנין, דלא צריך לאתחזיא קדם שכינתא בקליפה, ורזא דמלה פי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק (אסתר ד ב), ולגבי אבהן לא אתחזיא אלא בנעלים, הדא הוא דכתיב (שיר ז ב) מה יפנו פעמיך בנעלים בת נדיב, אבל לגבי משה בלא פסויה כלל, ורזא דמלה וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שד"י, ושמי יהו"ה לא נודעתי להם (שמות ו א), ומשה אתמר ביה (שם ג יג) ואמרתי ל"י מ"ה שמ"ו מ"ה אומר אליהם.

ועוד אמאי צריך חליצה בנעל באשה, בגין דמאן דימות בלא בר איהו קשיר ברגליה דיבם, ורזא דמלה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב (בראשית ג יד), ובגין דלא ימית ליה חו"א דאיהו פרוך על עקבו, צריך לחלוץ לגבי נעל דאתתא, ואתפטר ההוא חו"א מניה. ובכ"א על ההיא טפה דאיהי י' דפרח מן יצקב לאתריה, ויצקב בגין דא קנה מניה בכרותא, לאחזרא י' לאתריה, דאיהי טפה בוכרא, דבה חטא אדם, ופרח מניה ואשתאר